

Kvalitetskriterier i kulturjournalistikken

David Lagercrantz og "Det der ikke slår os ihjel" i nordisk kulturjournalistik

Nete Nørgaard Kristensen, Lektor, Ph.d.
Afdeling for Film, Medier & Kommunikation
Københavns Universitet

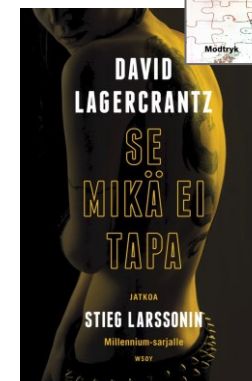
I samarbejde med:
Professor Kristina Riegert/Stockholms Universitet
Docent Heikki Hellman/Tampere Universitet

Projektkontekst

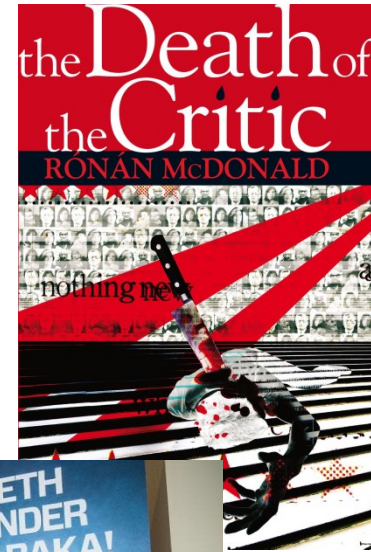

A Question of Quality?
 Nordic cultural critique in the media and
 the negotiation of popular culture
 (2016-17)

Kulturjournalistik under pres

- Indefra: fra 'æstetisk paradigme' til 'medielogik' – fra kulturel kapital til mediekapital
- Ude/indefra: i stigende grad professionaliseret/medialiseret kulturindustri der udnytter mediernes logik
- Udefra: i stigende grad heterogent landskab af kulturkritiske aktører der kan 'bypasse' den kulturjournalistiske dagsorden

Gatekeeper – promoter – kulturel legitimator

- Nyhedsmediers kulturjournalistik er (stadig) en central institutionel kontekst for diskussion, forhandling og valorisering af kulturel kvalitet
- Kulturjournalister som "mellemlid" (Janssen & Verboord 2015)
 - Gatekeepere – prioritering af kultur der passer til mediets målgruppe
 - Promotere/markedsførere – uanset om det er hensigten
 - Tilskriver kulturel værdi/legitimitet – fx til populærkultur: film (Baumann 2001), musik (Schmutz et al. 2010, Koreman 2014), tv-serier (Rixon 2011)

Litteraturens fortsatte plads i kulturjournalistikken

- Litteratur er fortsat centralt på den kulturjournalistiske dagsorden
- Ca. hver 10. kulturhistorie i danske aviser handler om litteratur!
- Kulturredaktører på tværs af danske aviser fremhæver litteratur som et centralt emne for netop deres avis
- En vis service-orientering qua ratings – om end litteratur rates mindres konsekvent sammenlignet med andre kulturområder

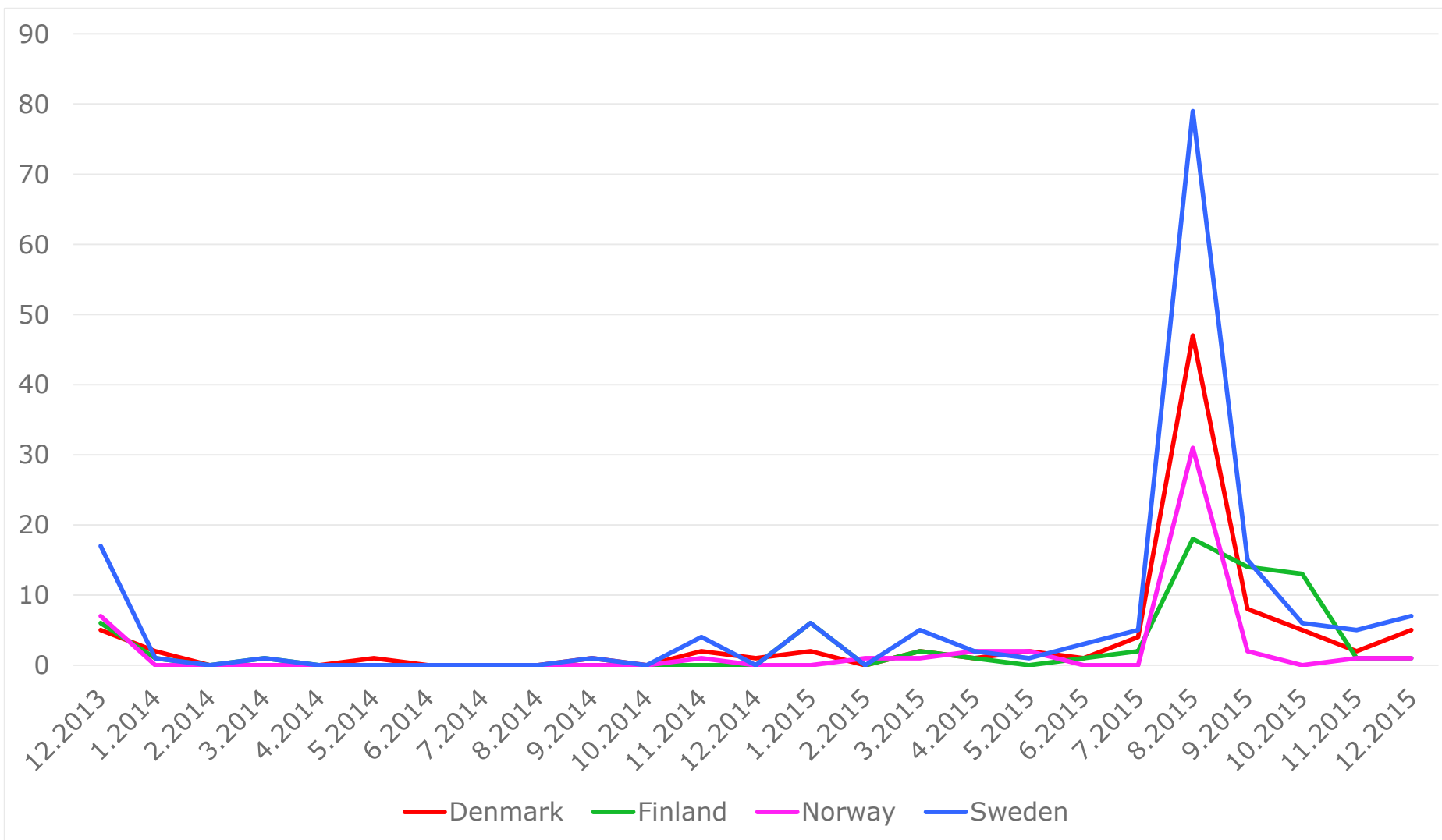

Millennium: Forlagets kontrollerede markedsføring

- International lancering i 26 lande midnat 27. august 2015 – strengt kontrolleret af den svenske udgiver Norstedt
- Hemmelighedsfuld strategi med få, drypvise informationer forud for udgivelsen
- Kontrolleret adgang til Lagercrantz:
 - Dagbog primo august 2016
 - Press-junket juni 2016 – med klausuler om spørgsmål og publicering
- Meget få medier fik adgang til at læse bogen forud for udgivelsesdagen

Dækningens omfang: Omvendt gatekeeping

Pressen som et 'eksklusivt' markedsføringsvindue

"På torsdag udkommer en af nyere tids mest omdiskuterede skandinaviske bogudgivelser – den fjerde bog i den såkaldte »Millennium«-serie om punkeren og hackeren Lisbeth Salander og journalisten Mikael Blomkvist – som den svenske forfatter Stieg Larsson gjorde verdensberømte inden sin død. Fjerde bog er skrevet af David Lagercrantz, hvilket har medført stor debat. **Berlingske har eksklusivt for Danmark fået lov til at bringe et kapitel fra »Det der ikke slår os ihjel«.** " (Berlingske 23. august 2015)

"EKSKLUSIVT SMUGKIG: I nat udkom 'Det der ikke slår os ihjel'. Det er den fjerde bog i Stieg Larssons Millennium-serie om den hævngherrige computerhacker og punker Lisbeth Salander og succesjournalisten Mikael Blomkvist. Stieg Larssons bøger er blevet slæbt ud fra alverdens boghandlere i millioner, men den svenske journalist og forfatter døde, før han kunne fortsætte serien om Salander og Blomkvist. Fjerde bog er skrevet af David Lagercrantz, der bragte igennem med biografien 'Jeg Er Zlatan' om fodbold-ikonet Zlatan Ibrahimovic. **Læs første kapitel af bogen her**" (Ekstra Bladet 27. august 2015)

Horse race journalism – en kommerciel kvalitetslogik

BERLINGSKE 13/9/15 KULTUR / 19

Ny Stieg Larsson-krimi får førsteoplæg på 2,7 mio. eksemplarer

Fortsættelse følger. David Lagercrantz' fortsættelse af afbøde Stieg Larssons Millennium-serie udkommer på torsdag i 26 lande. Alene herhjemme er førsteoplæget på 125.000 eksemplarer.

af Jeppe Bangsgaard
eindagsreportage

Sinde har haft. På skuffestillet der blev sprængt første bog i Stieg Larssons Millennium-trilogi, ned var første oplag på 110.000 eksemplarer, mens da salget var opgået hurtig ud og trykket et ekstra oplag. Det, låber vi, selvfølgelig også sine egne gang- fortæller de Nær, forlægger og medfører af det aarhusianske forlag Modtryk, der har rettet sig mod Danmark.

Samme mængde kommer fra Sverige, hvor Norstedts forlag dog ikke vil ud med de køber tal for det svenske første oplag.

«Det her er knap nok til et først. Der er ikke nogen tidligere eksemplarer af sammenlignelse med. Det er aldrig tidligere sket, at en bog udkommer samtidig i så mange lande og i så stort oplag. Presset har været enormt fra pressen, forlagshandlerne og offentligheden, så nu glæder vi os bare til, at bogen kommer ud, og senere kan holde den i hånden», siger Cathrine Mørk, der er agent på Norstedts.

Til sammenlignelse kom «Greg», E.L. James' nye billed i den erotiske Fifty Shades-serie, for trykt i et første oplag på 1,5 mio. eksemplarer.

Fortsættelse, genudgivelser og så videre
Og selv om der er forskel på serier og oplag, er Fifty Shades-serien og Millennium-udtrykket for samme verdens, mener litteratur-agent Lars Klingebø.

«Fortsættelse sætter på vidtviden om værdi. Man sætter, bygger og taler meget om sine bøger», siger han.

bl.d.k.kultur
«Det der ikke slår os ihjel» kommer på torsdag, Berlingske har eksklusivt i Danmark bringer et kapitel af bogen.

David Lagercrantz, der har skrevet første bogen i afbøde Stieg Larssons Millennium-trilogi. Foto: Linda Kestrup

Berlingske 13/9/15

Læserne stadig vilde med Lisbeth

Bøger. Kritikerne råbte rigtig højt, da David Lagercrantz skulle skrive videre på Stieg Larssons Millennium-trilogi, men det synes ikke at anfægte bogkøberne. I Danmark og Sverige er 'Det der ikke slår os ihjel' den mest solgte bog.

Det samme er tilfældet på Der Spiegel's bestsellerliste i Tyskland og hos New York Times i USA. Amazons dominerende net-butandhandler i USA og Storbritannien har desuden romanen blandt de 10-20 mest solgte bøger.

carsten.andersen@pol.dk

Dias 9

BESTSELLER
Den nye Millenniumsbog sælger fint

Helt som forventet er der gang i salget af David Lagercrantz' »Det der ikke slår os ihjel«, der er en fortsættelse til Stieg Larssons Millennium-trilogi om Lisbeth Salander og Mikael Blomkvist. To uger efter udgivelsen er der ifølge det svenske forlag Norstedts blevet solgt 2,5 millioner eksemplarer af bogen på verdensplan. Hjemmemarkedet tegner sig for knap ti procent af salget – bogen er nemlig blevet solgt i 230.000 eksemplarer i Sverige. Der er stadig langt til salgstal, der kan matche seriens øvrige tre bøger, der samlet er solgt i 60 millioner eksemplarer. Det afholder dog ikke »Det der ikke slår os ihjel« fra topplacering på bestsellerlister mange forskellige steder i verden – heriblandt i New York Times og Der Spiegel og på Amazon.

BRA

Berlingske 13/9/15

Den fjerde bog om Lisbeth Salander er et stort hit

af Forlag, sagde anmeldelsen og beroligede læserne.

af Forlag, sagde anmeldelsen og beroligede læserne.

PETER SCHULTZ

Det fjerde bind i »Millennium«-serien er udgivet i Danmark af forlaget Modtryk. Det er den fjerde bog i serien om Lisbeth Salander og Mikael Blomkvist, som blev introduceret i den første bog i serien, »Fuglen der sang om dig«, som blev udgivet i Danmark i 2009. Bogen er blevet solgt i over 125.000 eksemplarer i Danmark.

Tilbage til en ny serie

»Det der ikke slår os ihjel« er den fjerde bog i serien om Lisbeth Salander og Mikael Blomkvist, som blev introduceret i den første bog i serien, »Fuglen der sang om dig«, som blev udgivet i Danmark i 2009. Bogen er blevet solgt i over 125.000 eksemplarer i Danmark.

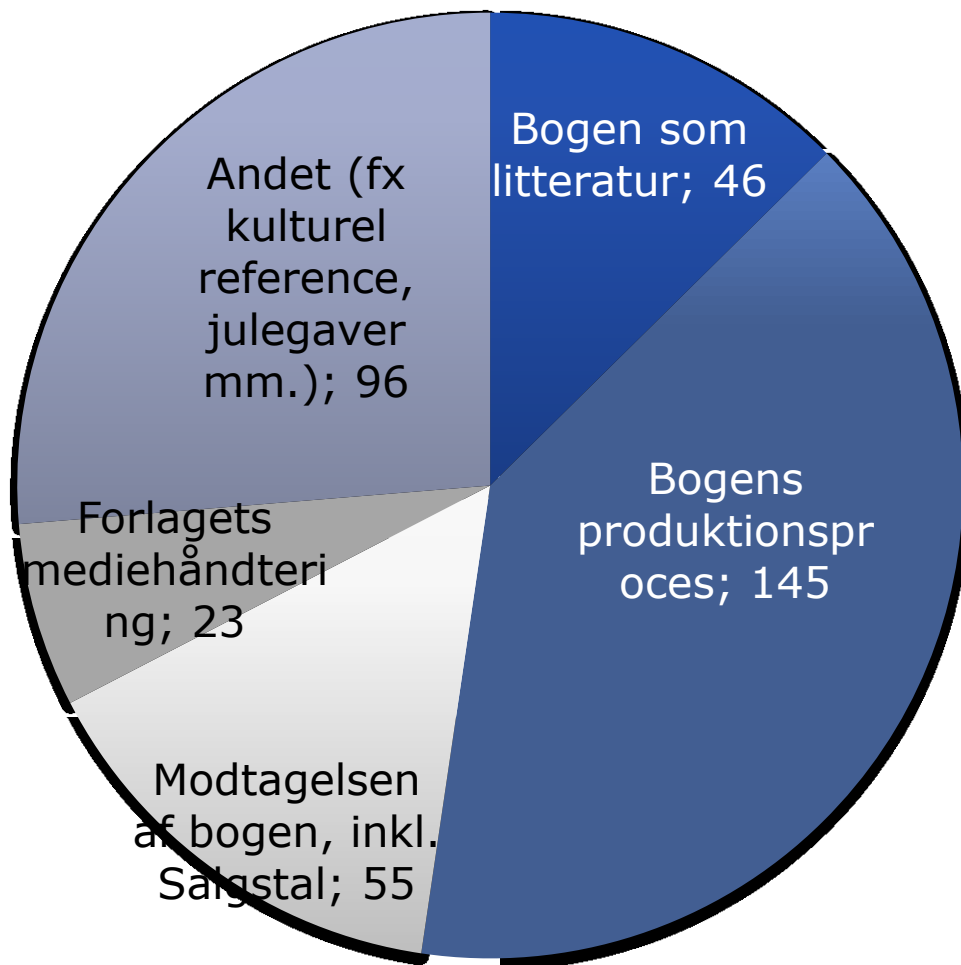
Vores bud er, at David Lagercrantz dog bliver den bedste sagskriver i verden.

af Forlag, sagde anmeldelsen og beroligede læserne.

JP 5/10/15

Kulturdækningens fokus i de nordiske lande

Ville du sige ja til at skrive videre på en død mands værk?

Den svenske forfatter David Lagercrantz har skrevet bind nr. 4 i Millennium-serien, der oprindeligt var skrevet af den nu afdøde forfatter Stieg Larsson.

Jussi Adler-Olsen, krimiforfatter:
 »Naturligvis ikke! Jeg synes, at det er en sorgrig dag, og at det er respektløst og forkert. Det er at udnytte en mand, der badede udnyttelse, og som stod for præcis det modsatte af, hvad det her repræsenterer af uædelighed og grænseløshed. Og nej, det er bestemt ikke kunstnerisk frihed til at gøre hvad som helst. For mig varer det bare til, at en filminstruktør laver en film i cinemascopet, og man så klipper den ned til widescreen og på alle...

Anna Gran, forfatter:
 »Jeg kunne ikke drømme om at skrive sådan en bog! I alle den her historie om avinger holder mig smud med faren og broren, som går ind og overvåger den her stakkels enke, bare fordi der ikke var papirer på deres forhold. Det er så usmagsagtigt, og det handler kun om penge. Der er intet litterært eller kunstnerisk, som man måske kunne sige i andre sammenhænge, hvor man fortæller en død forfatters værk, som da Johannes Ritz (il-

Michael Katz Krefeld, forfatter:
 »Det kommer meget an på, hvem det døde mand er, og om det er en accept omkring det. Og om det er noget, jeg synes ville være interessant. Det er blevet lidt ikke penge, det ville få mig til det. Så skulle det være et forfatterkøb, der fik mig til at tænke 'wow', jo Nesbo og andre skal i gang med at reformulere Shakespeare, og det var sådan en opgave, jeg godt gad. Jeg ville godt lave en modsigelse, hvor's something rotten in Denmark...

Lagercrantz: Forfatter/celebrity

BERLINGSKE KULTUR
KULTUR, OM- OG VEJLEDNING: LARS BERNIKSEN
BOKSAG: JESPER BEINOV
BOKSAGSANSVARLIG: LARS BERNIKSEN
18. AUGUST 2015
KULTUR/25

Ingen kan gøre det bedre end jeg

Interview: Lisbeth Salander og Mikael Blomkvist er tilbage. I dag udkommer »Det der ikke står os imod« – en fortsættelse til årets Stig Larsson Millennium-bøger. Svenske David Lagercrantz har skrevet den kontroversielle roman, der fører de velkendte hovedpersoner ind i en tid med overvågning og medieriske.

Stokholms David Lagercrantz kan godt lide at undersøge menneskers tanker. Han er en af de mest succesfulde forfattere i verden. Han har skrevet de tre første bøger i den populære Millennium-serie om den genopstandte detektiv Lisbeth Salander og den berømte journalist Mikael Blomkvist. Nu kommer den fjerde bog i serien, »Det der ikke står os imod«. Den handler om en række mord, der kan være forbundet med den tidligere hovedpersoner. Lagercrantz er en af de mest succesfulde forfattere i verden. Han har skrevet de tre første bøger i den populære Millennium-serie om den genopstandte detektiv Lisbeth Salander og den berømte journalist Mikael Blomkvist. Nu kommer den fjerde bog i serien, »Det der ikke står os imod«. Den handler om en række mord, der kan være forbundet med den tidligere hovedpersoner.

KOMMENTAR
JESPER BEINOV
KULTURIDKAT
Cirkus Lagercrantz

»Lagercrantz er på vej til at blive den næste store succes i den danske litteratur. Han har skrevet de tre første bøger i den populære Millennium-serie om den genopstandte detektiv Lisbeth Salander og den berømte journalist Mikael Blomkvist. Nu kommer den fjerde bog i serien, »Det der ikke står os imod«. Den handler om en række mord, der kan være forbundet med den tidligere hovedpersoner.

»Det der ikke står os imod« er en fortsættelse til årets Stig Larsson Millennium-bøger. Svenske David Lagercrantz har skrevet den kontroversielle roman, der fører de velkendte hovedpersoner ind i en tid med overvågning og medieriske.

»Det der ikke står os imod« er en fortsættelse til årets Stig Larsson Millennium-bøger. Svenske David Lagercrantz har skrevet den kontroversielle roman, der fører de velkendte hovedpersoner ind i en tid med overvågning og medieriske.

»Det der ikke står os imod« er en fortsættelse til årets Stig Larsson Millennium-bøger. Svenske David Lagercrantz har skrevet den kontroversielle roman, der fører de velkendte hovedpersoner ind i en tid med overvågning og medieriske.

»Det der ikke står os imod« er en fortsættelse til årets Stig Larsson Millennium-bøger. Svenske David Lagercrantz har skrevet den kontroversielle roman, der fører de velkendte hovedpersoner ind i en tid med overvågning og medieriske.

”Den svenske åndsaristokrat. Falskneren” –
”Gulddrengen fra overklassen. Havnet i modvind” –
”I sidste ende en acceptabel karaoke-sanger” –
”Kontroversiel forfatter. Skaber debat igen” –
”Malker en guldkalv” –
”Under beskyldning for litterært gravrøveri.”

4 KULTUR | Lørdag den 12. august 2015

»Jeg er født til det her. Ingen vil kunne gøre det bedre«

Stig Larsson døde alt for ung af et hjertefejlsbilde, og under arbejdet med den nye Millennium-bog, krydser David Lagercrantz, at det skulle gå ham lige så dårligt. Her er hans dagbog, på et ør, hvor millioner af verdens beboere står i tungen på hans skuldre.

34 | **EXPRESSEN** | FREDSAG 18. AUGUST 2015

Lagercrantz: "Jag är på väg att krascha"

Succéffortaren om den stora uppmärksamheten

David Lagercrantz är på väg att krascha. Han har skrivit de tre första boken i den populära Millennium-serien om den genopstandte detektiv Lisbeth Salander og den berømte journalist Mikael Blomkvist. Nu kommer den fjerde bog i serien, »Det der ikke står os imod«. Den handler om en række mord, der kan være forbundet med den tidligere hovedpersoner.

OMVÄRLDENS REAKTIONER PÅ NYA MILLENNIUM-BOKEN

»Det der ikke står os imod« er en fortsættelse til årets Stig Larsson Millennium-bøger. Svenske David Lagercrantz har skrevet den kontroversielle roman, der fører de velkendte hovedpersoner ind i en tid med overvågning og medieriske.

Kontroverser om bogens markedføring

KOMMENTAR

Derfor måtte vi takke nej til tale med David Lagercrantz, forfatteren til den nye 'Stieg Larsson-krimi', som udkommer i hele verden på torsdag.

HYSTERISKE HEMMELIGHEDSKRÆMMERI

Jes Stein Pedersen

Hvis det står til den svenske forlag Nordstedts og Stieg Larssons arvvinger bliver den kommende åre en global Millennium-uge eller nærmere en global mammutuge. På fredag udkommer nemlig over alt i verden 'Den der ikke står op'.

Den 27. august, når hans bog udkom. Og så alt det, som Lagercrantz ovennævnte ville kunne gøre til vores rapport om det, han havde afleveret som tillægsnotat af Zlatan Ibrahimovic's store og store selvbiografi på forlaget.

Men nej, også det mesterværk hysterske Nordstedts syntes, og derfor glæder vi Lagercrantz ved at træde her i zonen i forhold til den fodboldspiller, hvis ord han har fundet på, men også i forbindelse med den roman, han har skrevet på vegne af en af de forfattere.

Den havdeellers ikke været så svært at etablere en forbindelse, hver den havde gået op i en halv ørind. Her på zonen er det faktisk sikret i forbindelse med Salman Rushdies erindringer 'Joseph Anton' og Dan Brown's 'Inferno'.

I forbindelse med det blev journalister fra hele verden interviewet af Forensic og af interviewet Brown om hans bog, og det var en selvfølgelig del af forløbet, at alle fik mulighed for at læse hans chefvært, før han blev interviewet, med et undertrykt og forroghedsfuld.

For Brown, der bruger 'Inferno' til at advare mod den overbeholdning, som han mener er vor tids største problem, havde det, at han måtte udføre sine rapporter, som kunne udføre ham malmalm.

Nordstedts tager prisen for den mest hysteriske forlagsadfærd

Titlen på den nye Millennium-krimi er inspireret af det berømte Nordstedts-afsnit

Men Nordstedts forlagene også, at alt, hvad Lagercrantz sagde, blev massivt publiceret af Jes Stein Pedersen.

Var år Lisbeth Salander nær man velgøren skulle behøve en hacker? Sekretessen rundt den 'spøkskrivne' fjerde Millennium-romanen er så kompakt at det i enes skickas ut några recensionsexemplar i förväg.

Stieg Larsson's Millennium-serie. Her i 'Luffarlaget som springer'.

Hemlighetsmakeriet rundt Millennium-boken

Var det en af de mest populære og mest succesfulde krimier i verden? Det er svært at sige, men det er klart, at den har været en succes.

Men det er også klart, at den har været en succes. Den har været en succes, og det er klart, at den har været en succes.

Den har været en succes, og det er klart, at den har været en succes. Den har været en succes, og det er klart, at den har været en succes.

Den har været en succes, og det er klart, at den har været en succes. Den har været en succes, og det er klart, at den har været en succes.

Storm om svensk stjerneforfatter

David Lagercrantz er guldrenden fra overklassen, der fik stjernerstatus med en bog om Zlatan Ibrahimovic. Nu er han havnet i modvind som sin opfølger til Stieg Larssons Millennium-serie.

BLÅ BOG

DAVID LAGERCRANTZ

PORTRÆT

En gang så han mig bade i en sø, og det var en fantastisk oplevelse. Det var en fantastisk oplevelse, og det var en fantastisk oplevelse.

MANIS. Det har været en bipolar proces med mig og depressionen at skrive en opfølger til Stieg Larssons tre Millennium-bøger. Her David Lagercrantz udtaler sig om sin egen bog og om Stieg Larsson. Foto: Jacobin Adnan

de andendomme. Men selv om det var så tæt på, føltes det alligevel så ukompliceret. Jeg fik et udtryk, at det var så svært, og at man måtte have bagvedtjenest til det, sagde David Lagercrantz i 2012 til nyhedsbureauet Fokus.

gynodlen af 1990'erne leverede et interview med den folkloriske musiker Ulf Lundell. Lagercrantz følger Lundell og afslører, hvor musikerne drak sig mere og mere fuld og underligt blev mere og mere lettere. Lagercrantz skrev alt ned i artiklen, der blev præsenteret som et nøddåb fra Lundell - og som endte i et stort kritik, ikke mindst fra hans journalistkolleger, som syntes, han havde udfordret den musikalske fiktion.

I 1993 sagde Lagercrantz op som journalist. Nu var han klar til at springe ud som forfatter. Først begyndte han med en række noveller og en roman, og derefter kom bogen 'Den der ikke står op' i 1997 med bogen 'Uran Krupp 8000'.

Fusk med Zlatan-citatet
Lagercrantz har været en succesfuld forfatter. Men det er klart, at den har været en succes. Den har været en succes, og det er klart, at den har været en succes.

David Lagercrantz

Anmeldelsernes nyhedslogik

- Anmeldelsen som genre er central (26 anmeldelser) – flest i DK, Sverige, Norge
 - Forløsning af hype i form af kulturel værdidom
- Drevet af aktualitetslogik: 18 anmeldelser på 'dagen'/dagen efter (28.-29./8) – trods begrænsning af adgang til bogen
- Halvgode ratings men (meget) kritiske vurderinger i anmeldelserne

Jyllands-Posten 28/8: *Blomvkist og Salander mod den digitale overmagt* ★★★★★

Berlingske 28/8: *Ny Millennium-roman slipper med æren i behold* ★★★★★

Ekstra Bladet 28/8: *Ikke helt på Stig (sic!) Larsson-niveau* ★★★★★

BT 28/8: *Ny Salander-bog uden følelser* ★★★★★

Politiken 28/8: *Et ørkesløst maranton* ★★★★★

Information 29/8: *Salander genoplivet* (ingen rating)

Fyns Stiftstidende 4/9: *Salander holder stadig* ★★★★★

Kvalitetsmæssige pejlemærker: PR-set-up'et og trilogien

Berlingske: "Der skal noget nær en salandersk fandenivoldskhed til for at turde komme tromlende som en genoplivet stjerne ind i bogmarkedets skarpe rampelys – akkompagneret af et kæmpe PR-orkesters hidsige hype og et kor af dybe ophavskontroverser"

Information: "I modsætning til flere litteraturredaktører og enkelte anmeldere, der har ladet sig irritere over denne specielle forlagsadfærd, er jeg helt med på ideen"

Politiken: "Vi får mere adagio end action, mere primtal for pengene end smæk for skillingen ... Med sin længde og langsommelighed bliver det et ørkenløst marathonskildpadde..."

JP: "Bogen er en mere traditional krimi end forlæggene ..."

Information: "Der er ærlig talt ikke megen spænding ...for nu at sige det lige ud".

Fyens Stiftstidende: "David Lagercrantz kan sit skriverhåndværk, uden af den grund at være en stor forfatter."

JP: "... Lagercrantz er en ferm fiktionsprosaist."

Foreløbige konklusioner

Markedsmæssig kvalitetslogik

Bestseller logik
Lagercrantz som celebr
Kontrolleret PR/marketing
Salgstal/horse race
Kultur/medie-event

Litterær kvalitetslogik

Etik / 'Authorship'
Autenticitet
Originalitet
Kritik
Genre
Stil/håndværk

Kvalitetskriterier i kulturjournalistikken

David Lagercrantz og "Det der ikke slår os ihjel" i nordisk kulturjournalistik

Nete Nørgaard Kristensen, Lektor, Ph.d.
Afdeling for Film, Medier & Kommunikation
Københavns Universitet

I samarbejde med:
Professor Kristina Riegert/Stockholms Universitet
Docent Heikki Hellman/Tampere Universitet

